

การพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

Development of The Local Language and Culture Curriculum of Phetchabun to Promote the Preservation of Thai Culture

พิชญา ชีวภษา

Phichaya Chiewphasa

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

Corresponding author, E-mail: phichaya.chi@pcru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษา และวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเพชรบูรณ์วิทยา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือการวิจัย คือ หลักสูตรภาษา และวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ฯ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.33-0.77 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30-0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฯ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.37 หลักสูตรฯ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสำคัญของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร มีทั้งหมด 5 หน่วยการเรียนรู้ คือ ประวัติศาสตร์ของเพชรบูรณ์ วิถีชีวิตของชาวเพชรบูรณ์ ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม ตำนานและเรื่องเล่า เหตุการณ์สำคัญและบุคคลสำคัญ 4) กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พบว่า คะแนนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้หลักสูตร ฯ สูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้หลักสูตร ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น, การรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop a curriculum for language and local culture of Phetchabun to promote the preservation of Thai culture, 2) To compare the learning achievement on preserving Thai culture before and after studying by using the local language and culture curriculum of Phetchabun. The sample consisted of 30 students in Phetchabun Witthaya School, which were obtained by Cluster sampling. The research tool was the local language and culture curriculum of Phetchabun, the curriculum suitability assessment form and the Thai cultural tradition preservation form, totaling 30 items, had a difficulty value between 0.33-0.77, a discrimination between 0.30 - 0.94, and a reliability value of 0.96. The data were analyzed by averaging and standard deviation using t-test statistic (t-test Independent).

The results showed that the local language and culture curriculum of Phetchabun to Promote the preservation of Thai culture was overall appropriate at the most appropriate level. The mean is 4.64 and the standard deviation is 0.37. The local language and culture curriculum of Phetchabun has 5 components: 1) the importance of the curriculum 2) the objectives of the curriculum 3) the curriculum structure has a total of 5 learning units, namely the history of Phetchabun, way of life of Phetchabun people, tradition and culture, legends and stories, important events and important people, 4) learning and teaching management process, and 5) assessment and the learning achievement on preserving Thai culture before and after studying by using the local language and culture curriculum of Phetchabun. It was found that the scores of students after studying using the local language and culture curriculum of Phetchabun was significantly higher than before studying using the local language and culture curriculum of Phetchabun at the .01 level.

Keyword: Curriculum Development, Language and Culture, The Preservation of Thai Culture

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์ได้พัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ไปจนถึงการสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาประเทศชาติอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ดังนั้น การดำเนินงานด้านการศึกษาแห่งชาติจึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญห การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและ ยกกระตือรือร้นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญครอบคลุมทั้งในส่วน ของการพัฒนาทุนมนุษย์และปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างครอบคลุม ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ตลอด ชีวิตควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญ ทั้งในส่วนการปรับเปลี่ย่นค่านิยม และวัฒนธรรมเพื่อให้คนมีความดีอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิต และมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้ แบบพลิกโฉมตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ เปลี่ยนบทบาทครู เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ กำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, น. 1-9)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดเน้นเกี่ยวกับการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาไทย และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน รักความเป็นไทย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น และมีความรัก ความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3) และตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 5 วรรณกรรมและวรรณคดีไทยนั้น มุ่งหวังให้ผู้เรียน ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นและวรรณกรรมพื้นบ้านแล้วสามารถ สรุปรื่องาน อธิบาย วิเคราะห์คุณค่าของภาษาถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, น. 57-59) ซึ่งโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แต่หลักสูตร สถานศึกษาของหลายโรงเรียนยังขาดหลักสูตรที่นำภาษาและ วัฒนธรรม รวมไปถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของนักวิชาการ และ คีทชานีเทคก์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่กล่าวว่าสถานศึกษา ควรจะต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนอย่างแท้จริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ทางวิชาการมาบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ในท้องถิ่นของตนได้

จังหวัดเพชรบูรณ์มีประวัติความเป็นมาเดิมมาจะชื่อว่าเมือง “เพชรบูรณ์” ตามที่ปรากฏในจารึกลานทองคำที่วัดมหาธาตุ อันมีความหมายว่า เมืองแห่งพืชพรรณธัญญาหาร ภายหลัง เปลี่ยนเป็น “เพชรบูรณ์” ดังปัจจุบันและกลายเป็นเมือง ที่อุดมด้วยเพชร ภูมิศาสตร์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ตั้งอยู่ในเขต ภาคเหนือตอนล่าง ของประเทศไทย โดยมีลักษณะทางกายภาพ เป็นที่ราบลุ่มแบบท้องกระทะที่มีเนินเขา ป่า และที่ราบสลับกัน และ เป็นที่ลาดชันจากเหนือลงใต้ชันขนาบกันไปทั้งสองข้างคล้ายรูปเกือกม้า มีแม่น้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำป่าสัก ส่งผลให้ดินอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก และการเกษตร มีทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ จำนวนมาก และเอื้อต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่สำคัญ และมีค่ามากของจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ภูเขาและไร่ยาสูบ เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์มียาสูบพันธุ์พื้นเมืองที่บริสุทธิ์กว่าที่อื่น ปลูกที่บ้านป่าแดงในอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ แต่ปัจจุบันยาสูบพันธุ์ พื้นเมืองขายได้ ราคาไม่ดี ชาวบ้านจึงนิยมปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ เพื่อส่งให้สำนักงานไร่ยาสูบแทนนอกจากนี้ภูเขา และยาสูบ ยังเป็นส่วนหนึ่งของตราประจำจังหวัดอีกด้วย ถึงแม้ทำเลที่ตั้ง ของจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นจะอยู่ในเขตภาคเหนือของประเทศ แต่ชนบทกรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรม ของชาวเพชรบูรณ์กลับ คล้ายคลึงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว นอกจากประเพณีต่าง ๆ แล้ว ชาวเพชรบูรณ์ยังมีตำนานต่าง ๆ ของบรรพบุรุษที่เล่าขานสืบทอด กันมาหลายตำนาน (สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์ ศาลากลาง จังหวัดเพชรบูรณ์, 2553)

ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาควรมีหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเสริมให้กับผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ต้องการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ โรงเรียนผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและสำรวจข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยในโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนอันเป็นลูกหลานของชาวเพชรบูรณ์รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามของตนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์

สมมติฐานการวิจัย

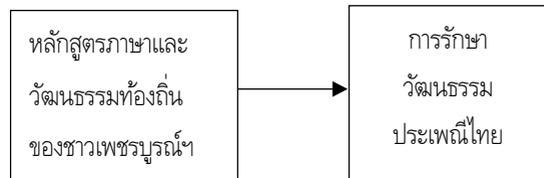
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

ตัวแปรตาม คือ การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเพชรบูรณ์วิทยา จังหวัดเพชรบูรณ์
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเพชรบูรณ์วิทยา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

เครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์เสริมสร้างการศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฯ ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสำคัญและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการวัดและประเมินผล 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทย เป็นแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฯ โดยการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทย ซึ่งแบบวัดเป็นแบบปรนัย โดยนำข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถาม (IOC) หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเพื่อหาค่าความยากง่าย โดยใช้เกณฑ์ 0.20-0.80 และหาค่าอำนาจจำแนก จากนั้นพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สูตร KR-20 พบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทย มีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.67 มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.33-0.77 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30-0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรฯ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทย
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรฯ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ๆ ละ 2 ชั่วโมง โดยใช้ในเวลาของลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 5 สัปดาห์ ตามโครงสร้างของหลักสูตร
3. หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรฯ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทยชุดเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลคะแนนก่อนและหลังจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทยมาวิเคราะห์ผลการรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทยในฐานะชาวเพชรบูรณ์ โดยการทำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test independent)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทย ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร

ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทยมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.37) พบว่าองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 10 รายการ และระดับความเหมาะสมมาก จำนวน 4 รายการ โดยรายการที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของแนวทางในการจัดหลักสูตร หน่วยงานเรียนรู้ สอดคล้องกับองค์ความรู้ในท้องถิ่น และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านบริบทประสบการณ์ สถานการณ์ กรณีศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทยจากเดิมที่มี 10 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมาของเพชรบูรณ์ 2) ชาติพันธุ์ของชาวเพชรบูรณ์ 3) ภาษาของชาวเพชรบูรณ์ 4) วิถีชีวิตของชาวเพชรบูรณ์ 5) ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ 6) ศิลปะ และดนตรีของชาวเพชรบูรณ์ 7) ตำนาน เรื่องเล่า หรือความเชื่อของชาวเพชรบูรณ์ 8) ประเพณีของชาวเพชรบูรณ์ 9) เหตุการณ์ที่สำคัญของชาวเพชรบูรณ์ และ 10) บุคคลสำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เหลือเพียง 5 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) ประวัติศาสตร์ของเพชรบูรณ์ 2) วิถีชีวิตของชาวเพชรบูรณ์ 3) ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม 4) ตำนานและเรื่องเล่า 5) เหตุการณ์สำคัญและบุคคลสำคัญเพื่อความกระชับ ดังนั้นหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทย จึงมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความสำคัญของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร ซึ่งโครงสร้างหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัดวัฒนธรรมประเพณีไทย มีทั้งหมด 5 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง โดยใช้ในเวลาของลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 5 สัปดาห์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติศาสตร์ของเพชรบูรณ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วิถีชีวิตของชาวเพชรบูรณ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ตำนานและเรื่องเล่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เหตุการณ์สำคัญและบุคคลสำคัญ (ดังภาพที่ 2) 4) กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งมี 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

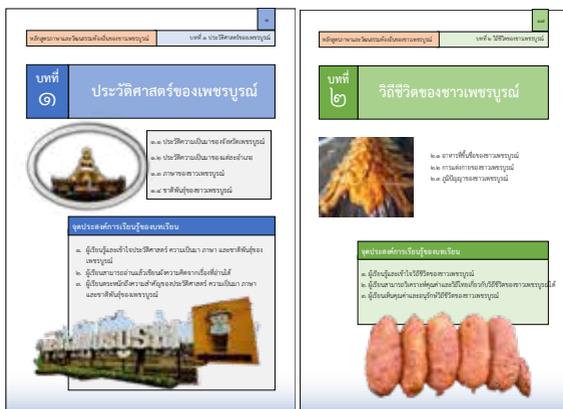

4.1) ขั้นที่ 1 อ่านเพื่อเรียนรู้และเข้าใจ (R: Read) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะอ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น 4.2) ขั้นที่ 2 ทำกิจกรรม (A: Activities) เป็นขั้นที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาษาถิ่นและชาติพันธุ์ของตน การเล่าตำนานพื้นบ้านท้องถิ่นของตน การแนะนำอาหารขึ้นชื่อของท้องถิ่นของตนผ่านโปรแกรม CANVA การเชิญชวนให้เข้าร่วมประเพณีท้องถิ่นผ่าน Application Tik Tok กิจกรรม My Inspiration ที่นำเสนอคุณงามความดีของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นของตนที่จะเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง 4.3) ขั้นที่ 3 ทำแบบฝึกหัด (P : Practice) เป็นขั้นที่ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้และเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์

2. ผลการใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทย

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทย

การทดสอบ	คะแนน	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนจัดการเรียนรู้	30	15.93	1.58	30.30	.000*
หลังจัดการเรียนรู้	30	26.20	1.10		

*p<.01

จากตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การรักษา วัฒนธรรมประเพณีไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้าง การรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พบว่า คะแนนของนักเรียนก่อน รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร ฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.58 และคะแนนของนักเรียนหลังรับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร ฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10 ดังนั้นคะแนนของนักเรียนหลังรับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร ฯ สูงกว่าก่อนรับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตร ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำคัญของหลักสูตร วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียน การสอน และการประเมินผล ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ด้านต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เช่น ข้อมูลทางภาษา และวัฒนธรรม ของชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และ การรักษาประเพณีไทย ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการ และ ได้รับการตรวจสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภคมน รัตนกรานต์ และ เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2564) ที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตร มีองค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อสารเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล และเงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับ อำนาจ จันทร์แป้น (2542, น. 19) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบ ของหลักสูตรต้องสอดคล้อง และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ และสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 33) ที่ได้กำหนดว่า

หลักสูตรจะต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ที่เปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมและธรรมชาติของการศึกษา

2. ผลการใช้หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้างการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พบว่า คะแนนของนักเรียนหลังรับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ หลักสูตร ฯ สูงกว่าก่อนรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตร ฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีการเรียงลำดับเนื้อหาที่เริ่มต้นตั้งแต่ประวัติ ความเป็นมาของจังหวัดเพชรบูรณ์ และแต่ละอำเภอ ภาษา ของชาวเพชรบูรณ์ ชาติพันธุ์ของชาวเพชรบูรณ์ วิถีชีวิต ของชาวเพชรบูรณ์ อาหารที่ขึ้นชื่อของเพชรบูรณ์ การแต่งกาย ของชาวเพชรบูรณ์ ภูมิปัญญาของชาวเพชรบูรณ์ ประเพณี ของชาวเพชรบูรณ์ การแสดงของชาวเพชรบูรณ์ตำนาน และเรื่องเล่า ตำนานและเรื่องเล่าของชาวเพชรบูรณ์ เหตุการณ์สำคัญ และ บุคคลสำคัญ ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม เกิดการรู้จักคิด ร่วมกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกันฝึกการนำเสนอ หน้าชั้นเรียน การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ หวงแหน สืบต่อวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน จึงส่งผล ให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับภคณิญา ศิริสวัสดิ์ (2553) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณี บ้านท่าแร่ พบว่า เจตคติที่ดีของผู้เรียน เกิดจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ข้อมูลที่ ถูกต้องกับผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมที่ดีในห้องเรียน ผู้เรียนได้ ศึกษาในสถานที่จริงและสถานการณ์จริง ครูผู้สอนจัดหาตัวอย่างที่ดี และจัดกิจกรรมโดยอาศัยประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน และ สอดคล้องกับสำนักนเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544, น. 253) ที่กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีโอกาส ได้ไปทัศนศึกษานั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง และได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงโดยใช้แหล่งชุมชนที่มีอยู่ ให้เกิดประโยชน์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และ เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสถานที่ที่ตนได้ไปทัศนศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรฯ ควรสอดแทรกคุณธรรม และ จริยธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนทุกครั้ง

1.2 การพัฒนาหลักสูตรฯ ควรมีการเผยแพร่หลักสูตร ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเพชรบูรณ์ที่เสริมสร้าง การรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยโดยการจัดฝึกอบรมให้กับ นักศึกษา ครู และอาจารย์ที่มีความสนใจจะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฯ ในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฯ ให้บูรณาการ กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี งบประมาณ 2564 และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: *คุรุสภาลาดพร้าว*.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: *ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย*.

ณัฐยา ศิริสวัสดิ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ศิลปกรรมวัฒนธรรมประเพณีบ้านท่าแร่ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร*, 2(3), 110-120.

ภคมน รัตนากรานต์ และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2564).

การพัฒนาหลักสูตรการพูดสื่อสารภาษาไทยโดยใช้กิจกรรม เป็นฐาน สำหรับนักเรียนชาวต่างชาติระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2. *สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 8(1), 132-140.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: *ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย*.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

(2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*

ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. สืบค้นจาก

https://www.nesdc.go.th/Ewt_dl_link.php?nid=6422.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561).

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). สืบค้นจาก

https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_Sum_Plan_Oct2018.pdf.

สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์ ศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์. (2553).

ประวัติเมืองเพชรบูรณ์. สืบค้นเมื่อ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2563 จาก <http://www.phetchabun.go.th>

http://www.phetchabun.go.th/data_detail.php?content_id=70.

สำนักนิตยและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2544). *การวิจัย*

ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: *การศาสนา*.

อำนาจ จันทร์แป้น. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัย*

เกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: *สุวีรียาสานส์*.